

2 юли 1946 г. – Приет е Закон за ръководство и контрол на войската, по силата на който от армията са изгонени около 2000 офицери „с фашистки, реставраторски и антидемократични проявления”.

2 юли 1949 г. – В правителствения санаториум Барвиха край Москва умира Георги Димитров. Тялото е балсамирано.

Българските комунистически власти не се осмеляват да изяснят причините на смъртта на своя лидер.

Съществуват съмнения, че някогашният приближен на Сталин Димитров е отровен.

Като мотив някои съветски изследователи посочват несанкционирани от Москва контакти между Димитров и югославския лидер Тито, който вече по това време е ненавиждан от Сталин.

След смъртта на Георги Димитров в София започва денонощна работа по строежа на мавзолей. Сталин посочва Васил Коларов за министър-председател.

2-18 юли 1950 г. – Митинги на 500 жени в с. Бърдарски геран, 400 жени в с. Ставерци и 300 жени в Козлодуй срещу държавните доставки и за напускане на ТКЗС. Селяните се

съпротивляват на извозването на снопите за вършитба на общите хармани. Представителите на компартията Сюлеймезов и Горуня жените скандират „Долу комунистите“, „Долу ТКЗС“, „Защо ни взимате хляба и го давате на руснаците“.

:

2 юли 1955 г. – В изпълнение на препоръка на Хрущов от 25 юни Политбюро приема решение за развиване на българо-югославските отношения и съдържаност по македонския въпрос. До края на годината са сключени редица спогодби с Югославия.

5 юли 1990 г. – ГДР приема Deutsche Mark като официална парична единица на страната и източните марки (наричани „Ostmark“, ОМ вместо тромавото официално наименование „Deutsche Mark von der Deutschen Notenbank“) се разменят за DM по курс 1 към 1. Ostmark е въведена в Съветската милитаризирана зона на 24 юли 1948 г. като реакция на възникването на Немската марка на 18 юли в Западната зона от Людвиг Ерхард.

За разлика от DM източната марка е нещо като универсален купон, който заменя Райхсмарката, спира инфлацията, но, въпреки официалния курс (1:1) към DM, никога не става конвертируема.

При осребряването на стари фиктивни фактури в ОМ в DM от източните банки през 1990 г. се разгръща една от най-масабните измами през XX век, оценена на 20 милиарда DM (10 милиарда евро). Предполага се, че от 50 до 75% от тези средства са присвоени от съветски банки, фирми и техните управители.

5 юли 1991 г. – Официално е разпуснат основаният през 1955 г. Варшавски договор.

В него членуват СССР, България, Полша, Чехословакия, ГДР, Унгария и Румъния (Албания се оттегля през 1961 г.).

Пактът реално престава да функционира още след падането на Берлинската стена през 1989 г.

6 юли 1965 г. – С решение на Политбюро Държавна сигурност се отделя от Министерството на вътрешните работи, за което остава борбата с престъпността, а за ДС борбата „изключително против враговете на народа и социализма“. Отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП се разделя на отдел „Военен“, който наблюдава МНО, МВР и КДС, със завеждащ Ангел Цанев, и отдел „Административен“, който наблюдава министерство на правосъдието, съда и прокуратурата, Президиума на народното събрание, народните съвети, министерство на народното здраве и социалните грижи, със завеждащ Иван Драгоев. За председател на КДС е назначен Ангел Солаков, за първи заместник-председател – Мирчо Спасов, за заместник-председатели – Григор Шопов и Минчо Агаин.

7 юли 1957 г. – Добруджа е първият район с изцяло кооперирано селско стопанство.

7 юли 1971 г. – Народното събрание избира Държавен съвет от 27 души и Министерски съвет.

Председател на Държавния съвет е Тодор Живков, а на Министерския съвет – Станко Тодоров.

8 юли 1947 г. – Правителството категорично отказва участие на България в „плана Маршал“ за възстановяване на Европа с американска финансова подкрепа. Това става по съветско указание, тъй като съветското ръководство се страхува, че с „плана Маршал“ ще бъде спряно изплащането на репарациите към СССР; международната помощ ще бъде предоставяна не по двустранни договори, а под международен контрол; изискване на плана е да има свободна икономика и икономическа интеграция със Запада. Което би попречило на съветския контрол върху Източна Европа и би лишило от икономическите лостове на властта комунистическите партии, вече управляващи в тези страни.

8 юли 1966 г. – Със секретно разпореждане № 131 Министерският съвет създава Външнотърговско обединение „Кинтекс“ за износ на „специално имущество по второ направление“ (на оръжие и боеприпаси за западна валута).

11 юли 1953 г. – Пленум на ЦК на БКП за промени в политиката според новите инструкции от Москва след смъртта на Сталин и ареста на Берия: забавяне темповете на индустриализация; насочване на капиталовложенията към селското стопанство, за да се подобри жизненото равнище; увеличаване на продукцията за широко потребление

и намаляване на цените; спиране на кампанията за коопериране в селското стопанство; освобождаване на въдворените в лагерите за принудителен труд, с изключение на „най-опасните за социалния ред елементи“.

11-12 юли 1957 г. – Провежда се пленум на ЦК на БКП, на който Живков разчиства ЦК част от своите противници. През юни същата година Никита Хрущов е отстранил от партийното и държавно ръководство конкурентите си Молотов, Каганович и Маленков. Тодор Живков повтаря съветския пример и отстранява от ЦК старите партийни ръководители Георги Чанков (изваден и от състава на Политбюро), Добри Терпешев и Йонко Панов. Съставът на Политбюро от 9 става 11 души, за нови членове са избрани Димитър Ганев, Борис Тасков и Боян Българанов. В ЦК и Секретариата влизат по-младите и близки до Живков Пенчо Кубадински, Митко Григоров и Станко Тодоров.

11 юли 1978 г. – С протокол № 280 Политбюро на ЦК на БКП утвърждава списък с номенклатурата на ЦК на БКП. Партийната номенклатура е основният инструмент, с който комунистическите партии осъществяват наддържавните си функции. Номенклатура са длъжностите, които се заемат и освобождават само с решение на партийното ръководство без значение дали длъжността е изборна или с назначение. Това са ключовите длъжности във всички структури на държавната власт, съда, прокуратурата и следствието, дипломацията, академичните и учебни институти, обществените организации, творческите съюзи, ръководствата на средствата за масова информация. Освен ЦК на БКП своя номенклатура имат и окръжните и градските комитети на БКП. Всички сведения за номенклатурата са секретни, а за номенклатурата в министерство на отбраната и ДС – строго секретни. Номенклатурата на ЦК е на три нива: номенклатура на Политбюро, на Секретариата на ЦК на БКП и отчетно-контролна номенклатура към различните отдели на ЦК. Първите две нива са висшата номенклатура.

12 юли 1948 г. – Ликвидирани са частните издателства; книгоиздаването може да се извършва само от държавни предприятия, кооперативни сдружения или обществени организации.

12-13 юли 1948 г. – XVI пленум на ЦК на БРП(к). Поради конфликта между СССР и Югославия Георги Димитров признава като „недоглеждане и опущение” на комунистическата власт, че е допуснала югославските ръководители да получат голямо влияние в Пиринска Македония и да работят за присъединяването ѝ към Югославия. Спряна е насилствената македонизация на района, но не е ревизирана тезата за македонската националност на населението. Пленумът приема резолюция за възпитание на българския народ в „непоколебима вярност към СССР” и изкореняване на национализма и „великобългарския шовинизъм”.

12 юли 1991 г. – Приета е нова Конституция на република България. Близко 10 процента от народните представители напускат Народното събрание в знак на несъгласие.

Два от основните аргумента против новата конституционна уредба са, че така членовете на БКП не могат да бъдат съдени и че защитата на частната собственост би пречила на експроприацията на комунистическите експроприатори.

14-15 юли 1968 г. – Среща във Варшава на ръководителите на България, ГДР, Полша, СССР и Унгария. Дубчек отказва да участва в срещата. Комунистическите лидери остро осъждат политическата линия на чехословашката компартия. Прозвучават открити настоявания за военна интервенция. Тодор Живков предлага да се действа с военна сила, защото „без нашата решителна подкрепа здравите сили в страната трудно ще се организират... те трябва да почувстват подкрепата на нашите въоръжени сили, помощта на Варшавския договор”. Леонид Брежнев говори за колективната отговорност на социалистическите страни за съдбата на социализма във всяка една от тях и така за първи път очертава идеята за „ограничения суверенитет” или „доктрината Брежнев”. Участниците в срещата изпращат колективно предупредително писмо до чехословашките комунисти.

16 юли 1978 г. – Среща в Ялта на комунистическите лидери от соцлагера. Тодор Живков иска помощ от Брежнев за нарасналия български външен дълг и дисбаланса в търговията на България със СССР.

16 юли 1990 г. – В Москва канцлерът на ФРГ Хелмут Кол и генералният секретар на КПСС Михаил Горбачов, на почти неформална среща на „четири очи” и по жилетки, стигат до няколко исторически споразумения.

Основното притеснение на Горбачов по това време е запазването на властта в собствената му страна. На 2 юли на поредния Конгрес на КПСС, той изнася самокритичен доклад за водената от него политика на „гласност и перестройка”. Въпреки компромисната реторика на речта, конгресът е ентузиазизиран и възхитен от критиката на комунистическия твърдоглавец Егор Лигачов, който, в изказване на 3 юли, определя политиката на генералния секретар като „безграничен радикализъм”.

Кол пристига на 14 юли с цел да убеди съветския водач да оттегли или поне смекчи възраженията на СССР срещу обединението на Германия. На 15 юли те обсъждат членството на Обединена Германия в НАТО. Същият ден ГДР отваря границите си за всички евреи от Съветските републики, а в Москва се провежда многохиляден протест срещу господството на комунистическата партия, армията и КГБ. На ключовия 16 юли парламентът на Украинската съветска социалистическа република гласува с 339 гласа „за“ и 5 „против“ Декларация на за национален суверенитет на Украйна и обявява 16 юли за Ден на независимостта.

Същият ден вечерта е обявено, че СССР е съгласен с обединението на Германия и членството ѝ в НАТО, с „пълния и неограничен суверенитет“ на Германия. На 17 юли в Париж, на международните преговори за обединението на Германия, е договорена ненарушимостта на западните граници на Полша. Оттук насетне обединението на Германия е почти дипломатическа формалност (особено след като е постигнат и валутен съюз).

Зад явното споразумение между Горбачов и Кол има няколко съглашения, които са в услуга на първия и на СССР: Германия почти веднага предоставя заем от 10 милиарда марки, а целият пакет кредити и помощи, осигурили съгласието на Съветския съюз възлиза на 63 милиарда марки за периода 1990-1991 г., включително субсидията за покриване на разходите по извеждането на съветските войски от Германия и Източна Европа.

17 юли - 2 август 1945 г. – Състоява се Потсдамска конференция на Сталин, Труман и Чърчил (заменен по време на конференцията от новия британски министър-председател Атли) за управлението на победена Германия, за следвоенния ред, за мирните договори с победените страни и за справянето с последствията на войната.

Договорени са: демократизацията, демилитаризацията и денацификацията на Германия и репарациите; съденето на германските военни престъпници; границите на Полша и признаването на просъветското правителство; депортирането на германците от Полша, Чехословакия и Унгария в Германия.

Решено е да има промяна в процедурането на Съюзните контролни комисии в България, Румъния и Унгария и западните представители да имат по-голямо влияние в тях.

Дадено е начало на подготовката на мирните договори с България, Финландия, Унгария и Румъния, които трябва да бъдат сключени с признати демократични правителства в тези държави.

17 юли 1952 г. – Започва разгрома на съпротивителната организация „Завера“ (основана през 1950 г.) с ръководители Благой Златански, Борислав Юрданов и Петър Пейчев. Акциите на Държавна сигурност и другите силови структури продължават до 27 октомври същата година.

17 юли 1970 г. –ЦК на БКП взема решение за „класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на българите с мохамеданска вяра“. Според компартията българите мохамедани попадат под влиянието на ислямския фундаментализъм и се турчечат и затова са нужни мерки за „пълно избистряне на съзнанието им“. За първи път с официален документ е наредена смяната на имената „при пълна доброволност и убеденост“.

17-19 юли 1973 г. – Пленум на ЦК на БКП за втори път след 1963 г. обсъжда „сливането” със СССР.

Членовете на ЦК на БКП аплодират идеята за присъединяването към Съветския съюз и възхваляват Тодор Живков за предложения документ „Основни насоки за развитието на всестранното сътрудничество със СССР в етапа на изграждането на развито социалистическо общество в НРБ”.

Тодор Живков предупреждава документът да не бъде публикуван и дори да не бъде съобщаван на партийните членове в пълния си вид.

При посещението на Брежнев в България през септември същата година е договорено да не се съобщава за споразумението между БКП и КПСС за присъединяването на България към СССР.

20 юли 1949 г. – ВНС избира правителство с Васил Коларов за министър-председател. Негови заместници са Вълко Червенков, Добри Терпешев, Антон Югов, Кимон Георгиев и Георги Трайков.

21 юли 1948 г. – Политбюро на ЦК на БКП набелязва програма и конкретни мерки за „засилване на бдителността и борбата с антиправителствените прояви”: задържане на най-активните дейци на разпуснатите опозиционни партии; създаване на специални

лагери за всички уволнени за „фашистка дейност“ офицери; изселване от по-големите градове на индустриалци, лишени от права адвокати, уволнени чиновници и др.; създаване в предприятията към отдел „Кадри“ на специална служба под ръководството на Държавна сигурност; ускоряване "прочистването на граничните райони от неблагонадеждните елементи". От София, Пловдив, Варна, Бургас, Габрово и Перник през 1948 са изселени 1666 семейства на „враждебни и реакционни елементи“.

21 юли 1968 г. – 12-и мотострелкови полк (Елхово) е вдигнат по тревога и с нощни маршове се изнася до военноморската база Атия, откъдето след няколко дни по море е транспортиран в Съветския съюз - Жлятино, Мукачевски район, Закарпатска област. Полкът по-късно участва в състава на войските под съветско командване, които нахлуват в Чехословакия.

22 юли 1946 г. – Със заповед на военния министър са уволнени 286 офицери.

23 юли 1968 г. – Бойни заповеди на министъра на народната отбрана на НРБ № 001, 002 и 003 определят 12-и и 22-и мотострелкови полкове за участие в „учение на Въоръжените сили на страните от Варшавския договор“ на територията на СССР и ги преподчиняват на главнокомандващия Обединените въоръжени сили.

ИЗДАТЕЛЬСТВО «СИНДИКАТ»
1970 г. 100 000 экз.

СОДЕРЖАНИЕ

Введение к 10-летию издания
100 лет со дня рождения писателя

1. ВВЕДЕНИЕ

Рассказывая о жизни и творчестве писателя, мы хотим напомнить о том, что он был не только талантливым писателем, но и человеком, который в своем творчестве стремился к истине и справедливости. Его произведения являются не только искусством, но и философией, которая заставляет нас задуматься о смысле жизни и о том, что мы делаем в этот мир.